

ΤΑ ΚΛΕΙΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Τὸ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ Κέντρον Προγραμματισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν (Κ.Ε.Π.Ε.), προέβη εἰς εἰδικὴν μελέτην, ἐπὶ τῶν κλειστῶν ἐν Ἑλλάδι ἐπαγγελμάτων, τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς ὁποίας ἔχουσι ὡς κατωτέρω :

Τὸ κλειστὸν ἐπάγγελμα ἢ κλάδος δραστηριότητος, ἀποτελεῖ μονοπώλιον ὁμάδος οἰκονομικῶς ἐνεργούντων ἀτόμων, τὸ ὅποσον θεσπίζει εἰδικὰς προϋποθέσεις εἰσοδῶν νέων μελῶν, ἀποκλειόμενου σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ἐκ τῶν κατεχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου καθοριζόμενα προσόντα καὶ ἐπιθυμούντων ν' ἀσκήσουν τοῦτο. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δημιουργίας κλειστοῦ ἐπαγγέλματος ἢ δραστηριότητος, εἶναι ὁ περιορισμὸς ἢ ἡ ὀλοσχερῆς κατάργησις τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἐντὸς τῶν ἀγορῶν ἐργασίας καὶ κεφαλαίου, μὲ συνέπειαν τὴν μὴ ὀρθολογικὴν κατανομὴν τῶν πόρων τῆς οἰκονομίας. Οὕτως, ἐμποδίζονται εἰς τὴν ἀσκήσιν ἐπαγγέλματος τινὸς ἄτομα, τὰ ὁποῖα διαθέτουν τὰ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προσόντα διὰ τὴν ἀσκήσιν τούτου, καὶ περιορίζεται ἢ διὰ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς ἐπερχομένη, διαδικασίᾳ ἐκσυγχρονισμοῦ καὶ ὀρθολογικῆς διαρθρώσεως τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς εὐρεῖς τομεῖς τῆς οἰκονομίας καὶ συνεπῶς ἢ διαδικασίᾳ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

Φυσικῶ τῷ λόγῳ τὰ κλειστὰ ἐπαγγέλματα δημιουργοῦν συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας καθίσταται δυνατὴ ἢ πραγματοποιήσις διαφορικῶν κερδῶν καὶ συνεπῶς εἰσοδημάτων, εἰς βάρος τῆς γενικῆς καταναλώσεως, ἦτοι κερδῶν τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ πραγματοποιηθοῦν ὑπὸ συνθήκας ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ, ὡς καὶ ὑψηλοτέρων ἀμοιβῶν ἐργασίας ἀπὸ ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἐπικρατοῦν εἰς τὴν ἀγορὰν. Δημιουργοῦν ὑπεραξίαν εἰς τὰς ἀδείας ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος, αἱ ὁποῖαι γίνονται ἀντικείμενον ἐμπορίας εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ μάλιστα εἰς σημαντικὰ ποσά. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι δημιουργοῦνται σοβαραὶ ἀντισυνταγματικαὶ ἀνισότητες διὰ τὴν δικαιότεραν συμμετοχὴν εἰς τὴν κατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ἡ γενικωτέρα προσπάθεια ὀρθολογικῆς κατανομῆς τῶν πόρων τῆς οἰκονομίας καὶ δικαιότερας κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος, ἀναλόγου πρὸς τὰς ὑφ' ἐκάστου οἰκονομοῦντος ἀτόμου προσφερομένας ὑπηρεσίας, δέον ὅπως στραφῇ ὡς ἤδη, ἤρξαστο καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν περιορισμοῦ ἢ ὀλοσχεροῦς καταργήσεως τῶν κλειστῶν ἐπαγγελμάτων.

Αἱ συνθήκαι δημιουργίας κλειστῶν ἐπαγγελάτων.

Ἡ δημιουργία κλειστῶν ἐπαγγελάτων εἶναι συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα πίεσεων ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων ὁμάδων ἀτόμων, τὰ ὅποια εἰς περιόδους κομματικῶν ἀνταγωνισμῶν ἐπέτυχον νομικὴν κατοχύρωσιν ἢ ἄλλως ἐπέβαλλον περιορισμούς εἰς τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός των. Αὕτη δὲν ἐστερεῖτο πάντοτε οἰκονομικῆς σκοπιμότητος. Ἰπὸ συνθήκας χαμηλοῦ ἐπιπέδου ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας καὶ περιορισμένου μεγέθους τῆς ἀγορᾶς, συνθήκαι αἱ ὅποια ἐπεκράτουν κατὰ τὸ παρελθόν εἰς τὴν ἐλληνικὴν οἰκονομίαν, ἡ λειτουργία τῶν νόμων τῆς ἐλευθέρας ἀγορᾶς δὲν ἦτο πάντοτε δυνατὴ ἄνευ σοβαρᾶς σπατάλης ἐργατικῆς δυνάμεως καὶ ὑλικῶν πόρων. Ἡ ἀνάγκη πλέον ἀποτελεσματικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῆς ποιότητος καὶ εὐρυθμίας τῆς προσφορᾶς ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ἀπετέλεσεν ἐπίσης ἓνα ἐκ τῶν δικαιολογητικῶν λόγων θεσπίσεως περιορισμῶν εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἀσκήσεως ἐνὸς ἐπαγγέλματος. Ἐπιπροσθέτως, ἡ νομικὴ κατοχύρωσις συνωδεύετο πολλακίς ὑπὸ λεπτομερειῶν διατάξεων λειτουργίας τῶν ἐν λόγῳ ἐπαγγελάτων, ἐπ' ὠφελείᾳ τόσον τῶν περὶ αὐτῶν, ὅσον καὶ καταναλωτῶν.

Οἰαδῆποτε ὅμως καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ αἰτία καὶ ἡ οἰκονομικὴ σκοπιμότης τῆς δημιουργίας κλειστῶν ἐπαγγελάτων, ἡ διὰ τῶν τεχνικῶν ἐξελίξεων καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως μεταβολὴ τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν κατέστησε ταῦτα σήμερον, εἰς τὸ σύνολόν των σχεδόν, ἀναχρονιστικούς διὰ τὴν οἰκονομίαν θεσμούς. Τὰ φαρμακεῖα, λόγου χάριν, ἐμπορεύονται, εἰς ὅλοσιν αὐξάνομενον ποσοστὸν, καλλυντικὰ καὶ εἴδη ὑγιεινῆς, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν διάφορον ἐμπόρευμα τῶν φαρμάκων ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ὁ περιορισμὸς τῆς ἐλευθέρας λειτουργίας τῶν καταστημάτων τούτων. Τὰ κλειστὰ ἐπαγγέλατα ἀποτελοῦν πλέον σοβαρὸν ἐμπόδιον εἰς τὴν περαιτέρω οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, σὺν τοῖς ἄλλοις δὲ ἔργονται καὶ εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κοινὸν αἰσθημα ἐξασφαλίσεως ἴσων συνθηκῶν εὐκαιριῶν ἀπασχολήσεως καὶ προόδου, ὡς καὶ δικαιότερας κατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος.

Τὸ πρόβλημα τῆς καταργήσεώς των.

Τὰ κλειστὰ ἐπαγγέλατα ἔχουν δημιουργήσει μίαν κατάστασιν εἰς τὴν ἐλληνικὴν οἰκονομίαν, μίαν κακὴν κληρονομίαν, ἡ διόρθωσις τῆς ὁποίας ἀπαιτεῖ μεθοδικὸν χειρισμόν, ἡ δὲ ἀντιμετώπισις τῆς δέον ὅπως στηρίζεται εἰς προηγουμένην λεπτομερῆ μελέτην μιᾶς ἐκάστης περιπτώσεως. Οὕτως, ἡ κατάργησις ἐνὸς ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὑφισταμένου κλειστοῦ ἐπαγγέλματος, ἐνῶ θὰ ἀπετέλει δίκαιον κοινωνικὸν καὶ οἰκονομικὸν μέτρον διὰ τῆς θεσπίσεως τῆς ἰσονομίας καὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν πραγματοποιοῦν διαφορικὰ κέρδη ἢ ἀπολαμβάνουν ἀμοιβῶν ἐργασίας ὑψηλοτέρων ἐκείνων, αἱ ὅποια ἐπικρατοῦν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐν συγκρίσει μὲ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς κοινωνίας τοῦ

αὐτοῦ ἐπιπέδου ἐκπαιδεύσεως, εἰδικότητος καὶ δεξιοτεχνίας, θὰ ἀπετέλει ὁμως πλῆγμα δι' ὅσους ἐξ αὐτῶν, διέθεσαν τὰς ἀποταμιεύσεις μιᾶς ὀλοκλήρου ζωῆς διὰ τὴν ἀγορὰν ἀδείας ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου. Διότι ὡς ἐλέγχθη δι' ὠρισμένα ἐπαγγέλματα αἱ ἄδειαι ἀσκήσεως αὐτῶν κατέστησαν ἀντικείμενον μεταβιβάσεως καὶ συνεπῶς ἀπέκτησαν ἀγοραίαν τιμὴν. Πλὴν τούτου, διὰ πολλοὺς ἐκ τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὰ κλειστά ἐπαγγέλματα θὰ ὑπάρξῃ ἀπότομος καὶ σοβαρὰ μείωσις τοῦ εἰσοδήματος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου εἶχον οὗτοι ἐθισθῆ εἰς ἓνα ὠρισμένον τρόπον ζωῆς, ἢ μεταβολὴ τοῦ ὁποίου δυνατὸν νὰ δημιουργήσῃ προσωρινὰς δυσκολίας προσαρμογῆς. Τὰ ἀνωτέρω δὲν σημαίνουν ὁμως ὅτι τὰ κλειστά ἐπαγγέλματα θὰ πρέπει καὶ νὰ διατηρηθοῦν, ἢ νὰ ἀνασταλῇ ἢ ρωμάλεα ἐπέμβασις τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως.

Δεδομένου τοῦ πολυπλόκου τοῦ θέματος αἱ κατωτέρω προτάσεις ἀποτελοῦν γενικὰς κατευθύνσεις πολιτικῆς εἰς τὰς ὁποίας θὰ εἶδει νὰ ἐνταχθοῦν τὰ εἰς τὴν συγκεκριμένην ἐκάστοτε περίπτωσιν ἀφορῶντα μέτρα.

α) Τὰ κλειστά ἐμπορικὰ ἐπαγγέλματα οὐδεμίαν πλέον ἐξυπηρετοῦν σκοπιμότητα καὶ πρέπει νὰ ἀφεθοῦν ἐλεύθερα. Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι διὰ τῆς ἐλευθερίας ἀσκήσεως τῶν ἐπαγγελημάτων τούτων θὰ μειωθῇ ὁ κρατικὸς ἔλεγχος δὲν εὐσταθεῖ, διότι ὁ ἔλεγχος οὗτος, ἐπιβαλλόμενος ἐκ λόγων προστασίας τῆς καταναλώσεως, εἶναι ἀνεξάρτητος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀσχούντων τὸ ἐπάγγελμα, ἐφ' ὅσον βεβαίως οὗτοι κατέχουν τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου καθοριζόμενα προσόντα.

β) Τὰ ἐργατικὰ ἐπαγγέλματα θὰ πρέπει νὰ καταστοῦν βαθμικῶς ἐλεύθερα, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς καταργήσεως τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ καταναλωτοῦ, ἀνεξαρτήτως τῆς ὑπὸ τούτου χρησιμοποιήσεως ἢ μὴ τῶν προσφερομένων ὑπηρεσιῶν. Παράλληλως δέον ὁμως χρησιμοποιηθῆ ἢ ὑπάρχουσα συνδικαλιστικὴ ὀργάνωσις τῶν ἐργατῶν διὰ τὴν τόνωσιν τῆς πειθαρχίας ἐντὸς τοῦ ἐπαγγέλματος, τὴν καλυτέραν ἐξυπηρετήσιν τοῦ καταναλωτοῦ καὶ τὴν δημιουργίαν ἀνευωτέρων συνθηκῶν ἐργασίας καὶ ἀνυψώσεως τῆς ἐκπολιτιστικῆς στάθμης τῶν ἐργαζομένων.

γ) Τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπαγγέλματα οὐδένα λόγον ἔχουν νὰ εἶναι κλειστά καὶ θὰ πρέπει νὰ καταστοῦν ἐλεύθερα τὸ συντομώτερον δυνατόν. Ἐν προκειμένῳ ἐπιβάλλεται ὅπως θεσπισθοῦν περισσότερα οὐσιαστικὰ καὶ τυπικὰ προσόντα καὶ ἐξασφαλισθοῦν αἱ προϋποθέσεις ἀδιαβλήτου ἐπιλογῆς μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων. Ὁ ἀποκλεισμὸς ἐπιστημόνων πρὸς ὄφελος κληρονόμων ἢ ἄλλων εὐνοουμένων τοῦ κατέχοντος τὴν ἄδειαν ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος τινὸς εἶναι πλέον κοινωνικῶς ἀπαράδεκτος, δεδομένου ὅτι αἱ συνθήκαι καὶ αἱ εὐκαιρίαι ἀπασχολήσεως σήμερον τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας ἔχουν βασικῶς μεταβληθῆ καὶ συνεπῶς μεταβάλλονται ἐπὶ τὸ καλύτερον μετὰ τὴν πρόοδον τῆς οἰκονομίας.

Ἐν συμπεράσματι δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι, ἓνα ἀπὸ τὰ βασικὰ μειονεκτήματα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἶναι ἡ ἔλλειψις ἐπαρκοῦς ἀνταγωνιστικότητος εἰς πολλοὺς καιρίους τομεῖς τῆς οἰκονομίας. Μία ἀπὸ τὰς βασικὰς προϋποθέσεις τῆς ἐπιτυχοῦς ἐντάξεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα ἀποτελεῖ ἡ ἐξύψωσις τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἀνταγωνιστικότητός της. Ἀνταγωνιστικότης καὶ κλεισταὶ ἐπαγγελματικαὶ καταστάσεις εἶναι κατὰ βάσιν ἀσυμβίβαστοι. Δι' αὐτὸ ἡ ἐν προκειμένῳ ἀναληφθεῖσα παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως θαρραλέα πρωτοβουλία εἶναι ἀποφασιστικὴ διὰ τὴν ἀναμόρφωσιν καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμόν τῆς Ἐθνικῆς μας Οἰκονομίας.
